

Universitätsbibliothek Wuppertal

Omnia Divini Platonis Opera

Plato

Basileae, 1551

Dialogus decimus

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-245](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-245)

spicijs hunc carcerem ingredi, tum ostendens tam cœlestem quam terrenum motum, & quidem uehementem, ad diuinā animam tam tetro carcere coercendam concurrere oportere. Prosilire uero ad generationem animas stellarum instar, ultra figuram poeticam subinsinuat animas stellares esse quodammodo, & ad stellas deniq; redituras. Quod autem Plato de migratione animarū in corpora bestiarum tam ridiculam affert fabellam, ab anicularū fabulis nihilo discrepantem, profecto nos admonet, totum allegorice exponendum: uidelicet rationales animas, non in uitam bruti, sed brutam, id est quodammodo bruto similem uicissimq; demigrare. Quod quidem omnibus pene Platonicis excepto Plotino maxime placuit. Idemq; Origenes in libris contra Celsum cōfirmare uidetur. Tu uero ne negligas morale præceptum, electionis recta peritiam cunctis rebus & artibus præponendam. Præterea tam multa de spherarum pulchritudine atq; potentia hic adducta fuisse, ut cogitemus iustitiam & præmium in cœlo ingens consequuturam, & ad optimam uiuendi electionem magnopere conducturam. Verum dices iam magnanime Laurenti te hic à Marsilio Ficino commentarium accepisse potius quam argumentum. Esto sane, operæ precium fuisse arbitror atq; fore si argumentum quidem promiserim, commentarium uero præstiterim.

DIALOGVS DECIMVS

DE IVSTO

QVIDEM cogitanti mihi, inquam ego, de hac quam nuper uerbis condidimus, ciuitate cum alia permulta recte admodū statuisse uidemur, tū uel maxime, quæ de poesi sunt lata. Quænam ista? inquit. Ne uidelicet ulla poesis pars, quæ in imitatione consistit, recipiatur. Præ cæteris enim nunc est perspicuum, ut mihi uidetur, nihil tale à nobis esse recipiendum, postquam singulæ seorsum animi distinctæ sunt species. Quomodo istud ais? Ut apud uos dicam quod sentio (neq; enim uos me coram tragicis imitatoribusq; poetis alijs accusabitis) corruptela quædam mentis omnia hæc esse uidentur eorum, qui cum imitationes istas audiunt, medelam illam mentis non habent, qua potissimum quales hæc fabulæ sint, discernant. Quorsum ista? Dicendum quidem, & si amicitia quædam & reuerentia à pueritia mihi erga Homerum contracta me detinet. Etenim insignium istorum omnium tragicorum dux & magister primus extitisse uidetur. At ueritati uirum non censeo præponendum. Quare quod institui, dicendū est. Omnino. Audi igitur. Immo uero responde. Interroga. Nunquid explicare mihi potes omnino, quid imitatio sit? Neq; enim ego satis quid sit, intelligo. An igitur ego intelligam? Nihil id mirum esset. Nam sæpe contingit, ut qui hebetiore sunt acie, nonnulla prius intueantur, quam qui acutius cernunt. Est ut dicis. Cæterum te præsentem, nunquam auderem quod mihi uidetur, exprimere. Sed ipse uideris. Vis hinc exordiamur, solita illa nostra ratione considerantes? Speciem unamquancq; ponere solemus de quibuslibet pluribus quibus idem nomen imponamus. An non intelligis? Intelligo equidem. Ponamus utiq; nunc quoduis è multis. Ut ecce, plures lecti sunt, atq; mensæ.

Quid nî? Ideæ tamen harum rerum duæ sunt. Vna lecti, mensæ est altera. Ita est. Solemus autem dicere, supellectilis utriusq; artificem, sic opus suum absoluere si in ideam illam intueatur, unum quidem lectos, mensas alterum, quibus ipsi utimur, cæteraq; similiter. Nullus enim artifex ideam ipsam fabricat. Quo enim pacto? Nullo. Vide præterea nunquid talem aliquem uoces artificem? Qualem? Qui facit omnia quotcunq; unusquisq; artifex eorum qui manibus operantur. Potentem narras uirum atq; mirabilem. Nondum integram eius uim expressi. Forte uero multo magis miraberis, si expressero. Nempe idem iste artifex, non solum omnia potest supellectilia fabricare, sed etiam quæcunq; ex terra nascuntur efficit, & animalia omnia atq; seipsum. Terram quoq; cœlum, ac deos, & quæcunq; in cœlo sunt, & sub terris apud inferos, peragit. Sophistam narras mirabilem. Diffidis? Dic obsecro, nunquid nullo modo huiusmodi artifex esse tibi uidet? uel quodā modo istorū omniū faber esse, quodā modo uero non esse? An non aduertis hæc omnia te quodammodo efficere posse? Quis nā hic modus? Haud difficile, potes enim passim & celeriter omnia facere. Speculum accipe, passimq; circumferas. Solem protinus facies, & quæ in cœlo sunt, terram quam primum, ocysissime teipsum, & cætera pariter animalia, supellectilia, plantas, & quæcunq; nuper commemorauimus, Imagines istorum quidem, res ipsas minime. Op-
portune

portune; inquam ego, nimium respondisti. Talis utiq; faber est & ipse pictor. Nonne?

Est. At ipsum dices haudquaquam facere uera quae facit, quamquam & aliquo pacto pictor quoque lectum facit. An non? Facit quidem & iste, sed apparentem. Nonne dicebas quod lecti faber speciem quidem ipsam quam esse dicimus id quod lectus est non facit, sed lectum aliquem. Dicebam equidem. Si id quod est non facit, haud sane quod uere est facit, sed tale aliquid quale quod uere est, non tamen ipsum quod est reuera. Perfecite autem esse fabri, aut lectorum, aut aliorum artificiorum opus si quis dixerit, aberrabit. Non ut uideatur his qui in disputationibus hisce uersant. Nihil mirum igitur, si & hoc ad ueritatem est tenue. Non certe. Vis in istis quoque inuestigemus qui imitator iste sit? Si placeat. Nonne tres hi lecti sunt? Vnus quidem in natura ipsa existens, quem deum dicimus ut arbitror, effecisse. Num alium quenquam? Nullum. Alter quem faber conficit. Plane.

Tertius uero quem pictor. Nonne? Est. Pictor itaque, lecti faber, & deus, tres sunt, tribus lectorum speciebus praesidentes. Tres utique. Deus igitur siue quia nolebat, siue quia aliqua necessitas inerat, non plures, sed unum in natura ab ipso lectum fieri, ita solum ipsum unum fecit lectum, qui sane est id quod est lectus. Duo autem tales, aut plures, a deo neque tum geniti sunt, neque gignentur. Quae ratione? Quia si duos faceret solos, unus iterum cuius ambo haberent speciem, appareret; ipseque esset id quod lectus est, non autem duo illi id essent. Scite. Haec cum intelligeret deus, uelletque uerus esse autor ueri lecti, non autem lecti cuiusdam autor quidam, unum duntaxat natura progenuit. Vide. Vis ergo hunc, huius plantatorem uel tale aliquid appellemus? Par est, quandoquidem natura & hoc & alia omnia fecit. Fabrum uero, nonne lecti opificem? Et hoc. Num & pictorem quoque factorum huius operis & opificem? Nullo modo. At quomodo ad lectum habere hunc dices? Aptissime mihi dici posse uidetur, imitator eius cuius opifices illi dicuntur. Ergo imitatorum uocas eum qui tertium a natura facit? Valde. Tali

utique erit & tragicus; siquidem est imitator, tertius quidam a rege & ueritate: similiterque alij omnes imitatores. Apparet. De imitatore quidem consensimus. Sed de pictore mihi dicas uelim, utrum ipsum unumquodque quod est in natura, imitari contendat, uel artificum opera. Artificum opera. Vtrum qualia sunt: uel qualia nobis apparent? Hoc praeterea mihi discernas. Quomodo id ais? Sic lectus quidem siue ex obliquo, seu e regione cernatur, seu quouis alio modo, nunquid a seipso differt? Vel nihil differt? aliter uero uidetur dispositus aliter intuentibus, caeteraque similiter? Sic apparet quidem, differt autem nihil. Animaduerte & istud, quid in singulis intendit pictoris industria: utrum ut se habent res singulas imitari? An quod apparet potius, ut apparet? Imaginis apparentis uel ueritatis potius imitatio? Apparentis imaginis. Procul igitur a uero est imitator: atque ut uidetur, propterea omnia potest facere, quia exiguum quoddam cuiusque attingit simulacrum. Quemadmodum pictor pinget nobis coriarium, fabrum, & opifices alios, cum nihil in artibus his intelligat: ueruntamen si peritus sit pictor, expresseritque fabri ipsius imaginem, quam procul ostendat, pueros dementesque homines ita decipiet, ut uerus esse faber illis appareat. Quid nunc? Caeterum, o amice, hoc in huiusmodi omnibus cogitandum. Quotiens aliquis nobis de hoc ipso nunciat, se uidelicet homini occurrisse in omnibus artibus erudito, perfectissimeque praeter caeteris intelligenti quaecumque alius qui uis intelligat: huic protinus respondendum, quod fatuus est, & in magum quendam praestigiatores incidit, cuius imitationibus sit deceptus: idcirco enim illum uisum sapientissimum quod ipse nequiuertit scientiam ab inscitia, & imitationem ab ipsa re discernere. Verissima loqueris. Nonne posthac tragediam discutere decet, ducemque ipsius Homerum? postquam a nonnullis accepimus, tragicos poetas artes omnes intelligere, humanaque omnia tam ad

uirtutem quam ad uitium pertinentia, necnon & diuina: porro poetam bonum oportere, si recte quae componit sit tractaturus, eorum habere scientiam, aut nihil posse componere. Quare discernere debemus, utrum qui eos laudant, imitatoria poetarum industria decepti sint, eorumque opera dum aspiciunt, haud plane persentiant tertio gradu distare a ueritate, faciliaque factu esse uel homini ueritatis ignaro. Umbras quippe non res ueras faciunt. An forte non nihil dicant, ac reuera poetae boni intelligant ea de quibus uulgo bene loqui uidentur. Discernendum omnino. Siquis possit ambo perficere, & id quod in imitationem cadit, & eius simulacrum, nunquid eum putas in simulacris fingendis immo-

Kk raturum

Imitator

Tragici
carpuntur

raturum: id quod opus sibi in uita tanquam optimum propositurum? Minime. Nempe si ueram eorum quae imitatur peritiam habeat, multo magis operibus ipsis quam eorum imitationibus, ut reor, incumbet: conabiturque multa & praecleara opera sui monumenta posteritati relinquere, satiusque censebit ut ipse ab alijs laudetur, quam ut semper alienorum operum sit laudator. Ita equidem arbitror. neque enim aequus honor aut aequum emolumentum. Ceterum de alijs quidem rationem minime exigamus, Homerum aut alium quem uis poetarum interrogantes, si quis eorum medicus reuera fuerit, non solum uerborum ad medicum spectantium imitator, quosnam uel ueterum, uel nostrorum hominum sanos poeta reddiderit, quemadmodum Aesculapius, aut quos reliquerit artis medicinae discipulos, quemadmodum ille filios. Sed neque ab eis de alijs artibus sciscitemur. mittamus enim reliqua. At uero de maximis illis praeclearissimisque rebus quas tetat Homerus, bellis, castris, rebus publicis, & hominum disciplinis, par est ita eum interrogare, O dulcis Homere, si non es a ueritate tertius, fingis uel uirtutis imaginem, quem imitatore in superioribus definiuimus, sed es secundus, potesque narrare quae studia homines uel meliores uel deteriores priuatim publiceque efficiant, dic obsecro, quanam ciuitas per te rectius disposita est: sicuti Lacedaemon per Lycurgum, perque alios multos multae & paruae ciuitates & amplae. Cuius potissimum urbis homines legum te optimum praedicant conditorem, & beneficia in se tua commemorant: Charondam quidem Italiae & Siciliae celebrant. Nos Solonem. Te uero quis praedicabit, & qualem? Nullus, ut arbitror, beneficia eius commemorat. Quin neque ipsi Homeri assertores testari hoc audent. Quod praecipue bellum Homeri temporibus ipso consultore uel duce feliciter expeditum commemoratur? Nullum. Praeterea quae uiri huius tanquam in his rebus sapientis inuenta ad officia uitae & artis aptissima referuntur: ut Thaletis Milesii, & Anacharsis Scythae. Nihil tale. Si minus publice, at saltem priuatim, quibusnam Homerus ipse dum uiueret, disciplinae dux dicitur extitisse, qui & eius consuetudine delectati sint, & posteris Homericam aliquam rationem uitae tradiderint? Quemadmodum & Pythagoras in hoc summa cum auctoritate uixit, & posteris etiam his temporibus uitam Pythagoream celebrantes, inter ceteros illustres habentur. Neque tale quid rursus de Homero narratur. Creophilus enim, o Socrates, forsitan Homeri familiaris, disciplina etiam magis quam nomine ridiculus apparebit, si quidem uera sunt quae de Homero narrantur. Dicitur enim negligentior in eum fuisse dum sub hoc ipso uiueret. Dicitur sane. At enim o Glaucos, si reuera poterat Homerus instruere homines, ac reddere meliores, utpote qui in his rebus non imitationis tantum esset, uerum etiam intelligentiae compos, quor non multos sibi uendicauit amicos: quor non uiuens honoratus est: quor non amatus? Profecto Abderites Protagoras, & Prodicus Chius, alijque permulti possunt hominibus sui temporis suadere, priuatim singulos ad euntes, nunquam eos rem familiarem & publicam recte gubernaturos, nisi ipsi eos erudiant: & ob hanc sapientiam tam ardentem amantur, ut uix sectatores eorum se contineant quin capite eos circumferant. Homerum autem uel Hesiodum, illorum temporum homines, siquidem poetae illi quicquam iuuare eos ad uirtutem potuerunt, nunquid permisissent oberrare tam diu carmina passim decantantes? Quin potius magis hos quam aurum complexi fuissent, induxissentque ad domesticum familiaremque conuictum: quem nisi impetrassent, sequuti fuissent passim, dum quantum satis erat, iisdem studijs imbuti fuissent. Vera prorsus mihi loqui uideris, o Socrates. Ponamus igitur omnes ab Homero incipientes poeticos homines, uirtutis imaginum imitatores esse, ceterorumque similiter quaecunque canunt, ueritatem uero nequaquam attingere. Sed ut paulo ante diximus, pictor uisibilem coriarii pinget imaginem, quum & ipse de coriaria nihil intelligat, & imago illa coriarius ipse appareat illis qui rem ipsam nequaquam intelligunt, sed a coloribus figurisque spectant. Prorsus. Haud secus poetam dicemus colores quosdam artium singularum nominibus uerbisque exprimere, quum ipse horum nihil intelligat, sed imitetur duntaxat: adeo ut his qui haec a uerbis iudicant, bene dicere uideatur, siue de coriaria, uersu, rhythmoque & harmonia, siue de re militari, aut de quibuslibet alijs dicat. Usque adeo natura quadam aures poetica ista demulcent. Arbitror autem nosse te qualia uideantur haec opera poetarum, cum musicae coloribus spoliata considerantur. Animaduertisti ne unquam? Animaduerti. Nonne perinde se habent ac facies eorum qui propter

propter adolescentiam formosi potius sunt quam pulchri: quales aspectu sunt postquam ipsos flos ipse destituit. Omnino. Age igitur & hoc animaduerte. Imitator, simulacri auctor, rem ipsam haudquaquam intelligit, sed apparentem rei ipsius imaginem. Ita est.

Ne imperfectum id relinquamus, sed quod satis est contemplemur. Dicas. Pictor habenas pinget ac frenum. Plane. Faciet autem corarius arariusque faber. Valde.

Nunquid intelliget pictor quales esse debent habena, quale frenum? Vel neque ipse quidem factor, siue ararius faber, siue corarius, sed solus ille qui his uti scit, eques? Vera loqueris. An non circa omnia sic esse dicemus? Quomodo? Circa quodcumque has esse tres artes, Utentem, facientem, & imitantem? Certe. Virtus igitur, pulchritudo, rectitudo cuiusque instrumenti, animalis, & actionis, non ad aliud refertur, quam ad usum, cuius gratia unumquodque est & factum & genitum. Ita est. Necesse igitur eum qui utitur aliquo, peritissimum esse, & operis factori significare, qualia bona uel mala facit in usu eius quo utitur. Quemadmodum tibicen tibiaram fabro ostendit, quae tibiae ad usum aptissimae sint, ordinataeque quales oporteat facere: ille autem ministrum se praebet. Quid nunc? Nonne hic intelligens, de aptis & ineptis tibijs pronunciat alteri? Ille uero credens efficit? Plane. Circa idem igitur instrumentum, factor quidem rectam habet fidem de pulchritudine & prauitate, adhaerens intelligenti, coactusque ab intelligente audire: utens autem, scientiam. Prorsus. Imitator autem num habebit scientiam ex usu eorum quae pingit, utrum pulchra sint, & recta, uel contra? Vel opinionem rectam, ex eo quod necessario intelligenti adhaereat, instruatque ab eo qualia quaeque pingenda sint?

Neutrum. Ergo neque intelliget, neque recte opinabitur imitator, circa eorum quae imitatur pulchritudinem, contrarium uerum? Non uidetur. Bellus erit in effictione imitator quod sapientiam attinet, in istis quae facit? Non multum. Veruntamen imitabit, haud intelligens quo pacto unumquodque uel recte habeat, uel contra. Sed ut apparet, quod credat multis ignarisque esse pulchrum, hoc imitabitur. Quid enim aliud? Haec sufficienter nobis asserta uidentur, imitatores scilicet nihil aestimatione dignum intelligere de his rebus quas imitantur: sed esse iocum quendam imitationem potius quam rem seriam: omnesque eos qui tragicam poesim iambis heroicisque carminibus tractant, imitatores uel praeter ceteris esse. Et maxime quidem. Per louem, inquam ego. Imitatio autem haec tertio gradu distat a ueritate. Nonne? Est ut dicis. Ad quale igitur eorum quae in homine sunt, pertinet, quatenus uim habet eiusmodi? De quonam interrogas? De tali quodam. Magnitudo eadem eminens atque cominus conspecta non aequa uidetur. Non.

Eadem quoque obliqua & recta in aqua nobis & extra aquam aspicientibus, cauaque iterum & prominentia propter uisus circa colores errorem, uidentur. Omnisque huiusmodi in anima nostra turbatio comperta est. Quam quidem naturae nostrae debilitatem adumbrationis facultas, & praestigiorum ingeniositas, reliquaque machinatio aggressa, nihil magicae seductionis intentatum relinquunt. Vera loqueris. An non metiendi, numerandi, librandi disciplinae aduersus haec opportuna sunt homini adiumenta, ne id in nobis prauealeat quod apparet maius uel minus, aut plus, aut grauius, sed numero, metro, lance deprehensum? Quid nunc? Atqui hoc rationalis animi partis est officium. Huius ipsius.

Hoc autem saepenumero mentiente iudicanteque maiora esse nonnulla uel minora alijs alia, uel aequalia, contraria simul circa eadem haec nobis apparent. Sic accidit. An non alias diximus fieri non posse, ut eadem uel animae simul & circa eadem contraria opinemur? Ac merito diximus. Vis igitur animae quae praeter mensuram opinatur, haud eadem erit atque illa quae cum mensura. Non certe. Sed enim quod mensurae rationationisque credit computationi, animi pars optima est. Nihil obstat. Quod ergo repugnat isti ignobilis aliqua nostri pars erit. Necesse. Istam confessionem exprimere uolens, supra dicebam quod pictura et omnis imitandi facultas procul ueritate posita suum opus exerceat: rursusque cum aliqua nostri parte, prudentiae prorsus experte, congregitur, & amicitiam contrahit: ad syncerum uerumque, nihil. Maxime. Vilis ergo imitandi facultas uili cuidam se commiscens, uilia procreat. Apparet. Vtrum talis est ea duntaxat quae ad uisum spectat? An ea etiam quae ad auditum? quam poesim uocamus. Probabile est hanc insuper esse talem. Ne igitur ei soli credamus quod ex pictura uerisimile nobis apparet, sed ad eam ipsam cogitationis naturam, cui sese accommodat poetica imi-

De uiro pro
bo ut dolo-
rem toleret

tatio, ueniamus, uideamusque num uile quiddam sit, an preciosum. Sic oportet. Hunc ergo in modum proponamus. Imitatur quidem poesis homines aut uel aliquid, aut sponte agentes, existimantesque ex actionibus uel bonum sibi aliquid esse uel malum, ideoque uel dolore affectos uel uoluptate. An aliud quicquam? Nihil aliud. Nunquid in his omnibus homo secum ipse consentit? Vel potius quemadmodum secundum uisum dissidet, ut narrauimus, deque eisdem contrarias in seipso simul habet opiniones, ita & in agendo secum ipse dissidet atque pugnat? Ac nunc mihi in mentem uenit, nihil esse de hoc nobis in praesentia disceptandum. Nam in superiori disputatione de his satis una conuenimus, animum uidelicet nostrum confessi multis & uarijs huiuscemodi contentionibus sibi eodem tempore aduersantibus agitari. Probe. Probe id quidem. Verum quod tunc a nobis est praetermissum, nunc mihi uidetur expediendum. Quale istud? Vir probus menteque praeditus tali, si filium amiserit, aut aliquid aliud sibi charissimum, facilius quam ceteri feret, ut diximus. Plane. Nunc autem & id consideremus, utrum omnino non dolebit. Vel hoc quidem impossibile, dolorem uero quodammodo moderabitur. Hoc certe est uerius. Hoc mihi de ipso in praesentia dicas, utrum hunc censeas dolori magis repugnaturum, quando a similibus spectatur hominibus, uel quando solus est, aliorum consortio destitutus. Permultum interest, si in aliorum conspectu sit.

Porro quum solus erit, multa dicet, quae emittere coram alijs erubesceret. Multa faciet quae conspici ab alijs nunquam uellet. Est ita. Quod obstare iubet, ratio est & lex: quod autem ad dolores rapit, perturbatio. Vera loqueris. Cum homo circa idem simul contrarijs motibus agitur, necessario duo quaedam illa esse dicimus. Proculdubio. Alterum quidem legi obtemperare paratum est, utcumque iniunxerit. Quo pacto? Lex utique dicat, optimum esse in aduersis, quam maxime fieri potest, quiete agere, neque conqueri; quod incertum sit, bonumne id sit, an malum, quod accidit, tum quod nihil dolor ad sequentia conferat, neque ulla humanarum rerum magnipendenda sit, eique quod subito praesidio esse potest, dolor impedimento sit. Cui inquis? Consultare, inquam, circa ea quae acciderunt, in primis oportet, & tanquam in talorum iactu, prout cecidit, quomodo cumque ratio melius rem habere dicat, negocia disponere. Neque uero siquid aduersi inciderit, prosternere nos debemus, atque ut pueri solent quum offendant in lapidem, procidentes circa id quod laesit, eiulando moram trahere: sed animum assuefacere ut ad sanandum praesto adsit, & quicquid aegrotat, dimissis lamentationibus corrigat.

Opportunum hoc quidem est aduersus fortunae ictus remedium. Quod sane optimum est, rationi huic libenter obtemperat. Constat. Quod uero ad perturbationis recordationem luctumque rapit, in eisque diutius detinet, irrationale est, languidum, formidolosum. Ita dicendum. Quod querulum est, imitationem plurimam ac uariam suscipit. Prudentem uero pacatumque morem semper sibi ipsi similem, neque facile possumus imitari: neque si imitemur, facile percipietur a turba, praesertim in theatrum uarijs ex gentibus confluente, alieni namque affectus ipsis imitatio fit. Sic est omnino. Imitatio uero poetae haud ad hoc intendit, ut huic animi naturae sua sapientia placeat, si uulgo sit placitura, sed querulum animi morem uariumque obseruat, qui imitatione facile possit effingi.

Patet. Merito igitur imitationem poeticam reprehendemus, pictorisque imitationi eandem prorsus esse dicemus. Primo quidem, quod utraque si ueritatem spectes uilia operantur. Deinde etiam quod parti animae rationis experti similiter suffragantur, & optimam deserunt. Atque idcirco iure eam in ciuitate legitime gubernanda nequaquam recipiemus, quoniam hanc animi partem suscitatur atque alit: quam dum corroborat, rationis compotem uim disperdit. Atque ut ille qui in ciuitate eos qui plurimum possunt improbos reddens, proderet ciuitatem, probos destrueret: ita & imitator poeta, peruersam in animum cuiusque rem publicam inducit, dum illi animi parti blanditur, quae sine mente est, neque maiora minimaue discernit, sed eadem tum parua tum magna existimat, huicque simulacra fingit, a ueritate uehementer alienus. Longe quidem. Nondum quod maximum ex ea malum proueniat, enarrauimus. Maximum quidem hoc existimandum est detrimentum, quod probos quoque uiros paucis admodum exceptis corrumpere possit. Cur non possit? siquidem id facit. Ausculta inquam, ac uide. Nonne & optimi quisque nostrum cum audimus Homerum, aut alium quemuis tragicum, qui heroum alique

quem dolore afflictum, uociferantem, & querulis fortunam suam modulis deflentem, & pectora pugnis percutientem imitetur, delectamur quodammodo, inhiantesque ad illa sequimur ea unaque afficimur, ac serio studioseque illum ut poetam bonum laudamus, qui adeo nos uehementer moueat? Animaduerti. Quoties autem aliquem nostrum domesticus uerusque inuadit moeror, scis ut de contrario gloriemur: nempe si quo pacto quietem agere, & tolerare dolorem ualeamus; quasi hoc quidem uiri sit, mulieris illud quod antea laudabamus. Plane. Quam praecleara haec laus: quin absurdum est, ut qui tale spectat uirum qualem esse se minime uellet, puderetque maxime, non abomineat, sed delectetur, laudet. Absurdum profus. Certe, si & hoc modo istud animaduertes. Quomodo?

Quod uidelicet id quod in proprijs calamitatibus ui cohibetur, prohibeturque in lachrymas fletusque erumpere, & naturae suae lachrymarum auidiae indulgere, illud ipsum est quod poetae explent, cui penitus blandiuntur. Tunc certe & quod natura in nobis est optimum, utpote nec ratione nec usu sufficienter instructum, querulum istud desinit custodire, quasi alienas spectet perturbationes, nihilque sibi dedecori sit, si dum uir alius qui uirtute praestare se praedicat, immoderatus defleat, ipse eum laudet & misereatur. Quin oblectationem illam lucrari se putat, neque ulla ratione ex contemptu poesis illa carere se uellet. Pauci sane animaduertunt, ut arbitror, quod ex alienis in propria transferre aliquid necesse est, nempe si in alienis erumnis flebile illud ingenium nutriueris, uehementiusque reddideris, in proprijs haud facile sistes. Vera nimium loqueris. Nonne eadem de risu est ratio? Quod enim ipse effusiori risu imitari erubescas, id cum in comedia uel priuata imitatione audis tanquam ridiculum libentissime auscultas & imitaris, idemque hic facis quod in imitatione flebili fieri diximus. Nam ingenium illud tuum ad risum pronius, quod ipse in te a risu ueritus scurrilitatis crimen continebas, hic iam resoluis in iocos, uehementioremque sensim reddis risus ipsius affectum, ut & proprijs in gestibus in risus ultra que deceat differri incipias, & scurra ridiculus comediae iocis excitus euadas. Vehementer quidem.

Idem quoque de ueneris & iracundia dicimus, deque omnibus animi cupiditatibus affectibusque, tristibus & iucundis, quos in omni actione insequi nos in superioribus diximus, & talia quaedam poeticam imitationem in nobis effingere: Nutrit enim ista, dum fouet atque irrigat, quae potius ariditate extenuanda sint: efficitque ut haec dominant in nobis, quae subesse potius deceat, ut meliores beatioresque ex deterioribus & inferioribus euadamus. Haud aliter dicere possum. Siquando itaque Glauco Homeri laudatores offenderis, audierisque dicentes Homerum omnem Graeciam erudisse, proque rerum humanarum gubernatione & disciplina poetam hunc asciscendum, & ad eius instituta omnem uitam instruendam, memento ferendos & amandos esse tanquam pro facultate sua optimos uiros, concedendumque Homerum apprimere poeticum esse, tragicorumque praecipuum. Scito autem hymnos in deos & in optimos uiros laudationes duxat ex poesi in ciuitate admittere oportere. Si autem uoluptuosam musam in canticis & carminibus acceptaueris, uoluptas in ciuitate ac dolor, pro lege & pro illo quod semper optimum uisum est, ratione scilicet, dominabuntur. Vera loqueris. Haec itaque in eam sententiam dicta sint nobis, quod merito e ciuitate poesim quae talis sit, expulimus. Sic enim ratio cogebat. Id quoque adiciamus, ne rigiditatis nos rusticitatisque accuset, quia uetus quaedam extat inter poesim philosophiamque dissensio. Cuius certe contentionis argumentum dicta haec esse possunt quae subijcia, aliaque permulta. Nempe, canis illa garrula ad aures domini latras. Et, magnus ille in dementium uaniloquus, Et, turba superstitiosorum sapientium exuperans. Item, qui minuta & tenuia meditantur, paupertate premunt. Atque alia innumerabilia simultatis eius ueteris signa. Veruntamen id dicatur, quod uoluptatis ministra poesis, imitatioque, si quicquam ad eam rationem afferre possit, ut in ciuitate recte instituta accipi debeat, libenter accipiemus, ut eius oblectamentis fruamur. Ita enim nobis ipsi consci sumus. Enim uero quod uerum uidetur, prodere nefas est. Nam & tu o amice, nonne ab ea mulceris? praesertim Homerica. Valde. An non aequum est eam prodire in medium sese defendentem, uel cantilena, uel metro quouis alio. Omnino. Concedamus utique ipsius defensoribus quicumque poetae quidem non sunt, sed poetarum amici, ut absque carmine eam defendant, asserentes eam non modo iucundam, sed utilem esse ad rempublicam & hominum uitam instituendam. Quam quidem defensionem aequo animo auscultabimus: licet enim id nobis fore existimamus, si non suauis tan-

tum, uerum etiam utilis nobis appareat. Quid obstat, quin lucro id sit futurum? Alioquin ô dulcis amice, quemadmodum qui quandoque aliquid amauerunt, si deinde censeant amorem sibi illum inutilem fore, licet ægre amare desistant, desinunt tamen: ita & nos propter ingenitum nobis talis poetis amorem ex pulcherrum rerum educatione, benigne quidem expectabimus, ut optima uerissimaque appareat. Quousque tamen rationem pro seipsa afferre non poterit, ita eam audiemus, ut oratione supra à nobis exposita nosmetipsos ueluti quadam incantatione aduersus pericula imminentia muniamus, cauentes ne delicijs amatorijs uulgijs amoribus rursus irretiamur. Illud quoque sentiemus, non ita esse huiusmodi poeti studendum, quasi uera sit aut seria: sed cauendum ab ea audienti cuique esse, interiorique animi sui reipublicæ metuendum. Et quæ de poeti narrauimus, de ea prorsus existimanda. Consentio equidem. Ingens porro, ô amice Glaucò, ingens, neque quantum uidetur est certamen, bonum effici aut malum. Quamobrem neque pecuniarum gratia, neque honoris, neque potentia, neque poetici ullius oblectamenti, iustitiæ cæterasque uirtutes negligere decet. Assentior ex his rationibus quæ narrauimus. arbitror autem & quemuis alium eadem confessurum. Atqui ingentia uirtutis præmia mercedesque illi propositas, nequaquam narrauimus. Immensa dicis præmia, si qua maiora sunt his quæ retulimus. Quid magnum breui in tempore esse potest? nempe omne hoc tempus à pueritia ad senectutis extremum, exiguum quiddam est ad uniuersum. Immo uero nihil. Immortalem uero rem censes breui hoc pro tempore quidem, pro uniuerso uero nequaquam debere esse sollicitam? Pro omni certe, sed quorsum hæc? An ignoras immortalem esse hominis animam, & ab interitu liberam? Tum repente conuersus in me Glaucò, admiratusque intulit. Per louem ignoro equidem. Tu uero nunquid ostendere potes? Certe, nisi iniurius esse uelim. puto autem & te id posse: Neque id difficile. Mihi quidem difficile istud. Te uero libenter audirem, id quod negas esse difficile, declarantem. Audies iam. Dic.

Demonstratio de animi immortalitate

Bonum aliquid uocas? & malum aliquid? Voco. Nunquid de his idem tibi quod & mihi uidetur? Quid? Malum puto omne quod dissoluit atque corrumpit. Quod uero seruat & iuuat, bonum. Et ego. Bonum ne cuique aliquid, & aliquid malum esse dicis? Veluti oculis lippitudinem, & toti corpori morbum, frugibus cibusque eruginem, lignis cariem & putredinem, æri ferrumque rubiginem, atque ut dico, ferme in omnibus secundum naturam proprium cuique malum ac morbum? Equidem. Quotiens huiusmodi quicquam alicui accidit, deterius illud efficit, ac denique totum dissoluit & perdit?

Quid nisi? Proprium igitur cuiusque malum, suaque prauitas, quodlibet corrumpit. Ac nisi id corruperit, nihil aliud unquam corrumpet. Neque enim quod bonum est, aliquid destruit: neque rursus id quod nec bonum, nec malum. Quo enim pacto? Si quid igitur tale est, ut ei malum aliquid sit, quod ipsum deterius efficit, dissoluere tamen ipsum non ualet, certe ita naturaliter affectæ rei nullus esse potest interitus. Consentaneum est. Est ne aliquid quod animam prauam faciat? Et maxime quidem quæ commemorauimus, iniustitia, intemperantia, timiditas, & inscitia. An quicquam ex his animam perdit? Atqui animaduerte, ne decipiamur, existimantes iniquum & insanum hominem cum in flagitio deprehensus est, tunc ab iniustitia quæ animæ uitium est, corrumpi. Dic age. Nonne corpus proprium eius uitium morbus liquefacit, resoluit, eoque deducit, ut non sit corpus? & quæ paulo ante diximus omnia, proprio malo quatenus inhaeret, inquinante, esse desinunt? Nonne? Ita prorsus. Nunquid & eadem eodem pacto iniustitia & reliqua prauitas quum inest sua ipsa presentia dissipat & tabefacit, quousque in mortem trahens à corpore separet? Nullo modo istud. At uero absurdum illud est, ut alienum uitium interimat aliquid, cui proprium uitium non præbet interitum. Præter rationem profecto. Attende, inquam ego, ô Glaucò. Ex ipsa ciborum propria prauitate, qua uel uetustate corrupti, uel putridi, uel quouis alio pacto comparati dicuntur, corpus perire posse non arbitramur. Verum si ciborum uitium corpori proprium ipsius uitium intulerit, dicemus per illos corpus ab eius uitio, morbo scilicet, perdi. Corpus uero ipsum cum aliud sit, ciborum, quorum alia natura est, alieno defectu, nisi proprium defectum induxerit, dissipari posse nunquam existimabimus. Recte nimium loqueris. Eadem ratione, nisi corporis detrimentum ipsi animæ ipsius animæ proprium intulerit detrimentum, haudquaquam existimare debemus, ex alieno malo absque

absque propria prauitate, animam interire, neque alterius malo alterum dissipatur. Ita ratio monet. Aut igitur hæc redarguamus, quasi non recte dicantur. Aut quoad hæc integra permanent, neque ex febre aut alio quouis morbo, neque iugulatione, neque etiam si quis corpus in minutissima quæq; discepat, dissipari animam concedamus, prius quam ostenderit aliquis propter has corporis passiones animam ipsam iniquiorem prophaniorẽ que fieri. Quatenus autem alienum malum adest alteri, nec proprium cuiquam malum adhæret, corrumpi quicquam posse, minime concedamus. At enim nemo id unquam ostendet, morientium animas propter mortem iniustiores effici. Si quis autem obijcere nobis audeat, quod deterior & iniustior sit qui moritur, ne cogatur immortales esse animas confiteri, oportere dicemus, si uera is dixerit, uiro iniusto letiferam iniustitiam esse, sicuti morbum, & ab hoc ipso perimente sua quadam natura, eos qui suscipiant, perimi: ocyus quidem illos qui maxime, serius contra qui minus: neque fieri duntaxat, quod nunc fit, ut iniusti propter iniustitiam tunc demum moriantur, quum eos alij pœnis afficiunt. Per louem haud grauißimum quiddam malum iniustitia esse uidebitur, si erit uiro iniquo letifera. Malorum siquidem liberatio erit. Arbitror autem contra esse omnino, ut & alios pro uiribus interficiat, & hominem sui participem, uiuacem maxime faciat, & apprime peruigilem: usqueadeo longe abest ut ea sit letifera. Scite loqueris. Quando sua cuique prauitas suum cuique malum animam perdere nequit, nunquam malum ex alterius pernicio atque ad aliud institutum ultra id cui proprie accidit, uel animam, uel aliud quicquam dissoluet. Nunquam, ut probabile est. Quum a nullo prorsus malo siue proprio siue alieno interimatur, patet eam semper esse, necessarium esse. Si semper esse, & immortalem existere. Necessè. Hoc igitur ita se habeat. Ac si ita se habet, animaduertas easdem semper animas fore. Neque enim pauciores unquam erunt, cum nulla prorsus intereat. Neq; rursus plures. Si enim immortalium quicquam plus efficiatur, ex mortali efficitur, erunt que demum immortalia omnia. Vera loqueris. At uero id nequaquam existimamus: ratio namque prohibet. Neque iterum arbitramur animam uerissima sui natura talem esse, ut uaria, dissimilis, atque differens in seipsa sit. Quomodo istud ais? Haud facile est sempiternum esse quod ex pluribus constitutum est, neque optimam compositionem est sortitum, ut nobis de anima nunc apparuit. Consentaneum est. Animam igitur immortalem esse & ratio præsens, & alia præterea conuincere possunt. Si quis uero qualis ipsa reuera sit, inspicere cupit, haudquaquam intueri eam debet communione corporis malis que alijs inquinatam, quod ipsi nunc intuemur, sed qualis cum pura fuerit, diligenter ratione discernere. Vbi certe & multo pulchrior apparebit, & clarius quum talis erit, quid iustum sit, quid non, & reliqua quæ supra diximus, iudicabit. Nunc quidem uera de ipsa, qualis uidetur in præsentia, diximus. Non aliter uero eam speciauimus, quam multi marinum inspiciant Glaucum. Illi siquidem non facile possunt Glauci antiquam considerare naturam, eo quod antiquæ corporis partes partim fractæ, partim contritæ sint, & ab undis penitus dissipatæ, alia que illi rursus inhæreant conchylia, alga, lapides, ex quibus multo magis feræ præ se fert imaginem quam naturæ prioris uultum. Ita & animam nos semper inspicimus malis innumeris inquinatam. Sed enim illuc oculos conuertere decet, ô Glauco. Quoniam? Ad ipsius, inquam, philosophiam, & circa illam oportet animaduerrere, quæ attingit animus, & quibuscum consuetudinem inire affectat & nititur, utpote qui cognatus sit diuino, immortalis, & sempiterno. Qualisq; præterea futurus est, siquando eiusmodi totus naturam sequatur, per hunc affectum nixumq; educus ex pelago quo ad præsens mergitur, nudusq; emergens excusso sabulo & ostreis, quæ ei nunc tanquam ex terra nutritio, terrena, lapidosa, & agrestia plurima inhærescunt, propter eam utique alimoniam, quam pleriq; beatam existimant. Tunc demum ueram naturam ipsius animi contemplabimur, agnoscemus que utrum uaria sit, an simplex, qualis ue sit omnis eius conditio. Nunc autem animi humana in uita affectus ac formas, satis, ut arbitror, declarauimus. Prorsus quidem. Nonne cætera quidem in hac disputatione exposuimus: præmia uero ipsius & honores nequaquam attulimus, quemadmodum Homerum uos & Hesiodum adduxisse dicebatis: sed iustitiam ipsam ipsi animæ optimum præmium esse comperimus, iusteq; agendum esse monstrauius,

siue Gygis habeat annulum, siue etiam Plutonis galeam? Vera loqueris. Cæterum nunc quoque præter hæc nulla inuidia prohibet, quo minus iustitiæ & uniuersæ uirtuti ea præmia tribuamus, quæ ipsa animæ tam apud homines quæ apud deos comparat, tam uiuenti quam defuncto. Magnopere. Nunquid ergo restituitis mihi, quæ in sermone mutuati estis? Quid maxime? Dedi equidem uobis, iustum uirum uideri iniustum, iniustumque iustum. Vos enim petieratis. licet enim fieri non posset, ut ista homines deosque laterent, tamē concedi hoc disputationis gratia placuit, ut iustitia ipsa ad iniustitiā ipsam comparata iudicaretur. non recordaris? Quid ni recorder? Postquā iudicium peractum est iam iterum postulo ut exponatis, quam iustitiā mercedē à dijs et hominibus referat, ut & palmam ab opinione & manifesta existimatione reportet, qua cultores suos ipsa quoque decorat, postquā aperte uisa est etiam ipsa sui præsentia beneficia nobis conferre, neque eos decipere qui uere possident. Debita postulas. Primū quidem hoc mihi red detis, quod qualis uterque eorum sit, & iustus & iniustus, deos non latet. Reddemus.

Si deos id non latet, hic quidem à deo amabitur, ille odio habebitur, id quod principio confessi sumus. Est ita. Deorum autem amico omnia quoad fieri potest à dijs optima tribuuntur, nisi quid mali ex priori delicto, ei necessitate quadam imminet. Omnino.

Sic itaque de iusto uiro existimandum, siue paupertati, seu morbis, siue quibusuis alijs eorum quæ mala uidentur, obnoxius sit, huic demum uel uiuenti uel mortuo ad bonum aliquid ista conducere. Neque enim à dijs unquam negligit, quicumque iustus euadere uirtutisque officijs quoad homini licet, deo similis fieri conabitur. Decens est talē uirum simili non contemni. De iusto autem contra omnino est sentiendū. Vehementer. Apud deos igitur iusto uiro hæc dabitur palma. Sic arbitror. Apud homines autem nonne sic uenit, si uera fateri debemus? Callidi quidem homines & iniqui perinde faciunt ac cursores illi qui ab inferioribus currunt bene, à superioribus minime. Nam primo celeriter exiliunt: tandem uero risum reportant, auribus demissis, & sine corona discedentes. Veri autem cursores ad finem perueniunt, adeptique præmium coronantur. Viris iustis similiter idem ut plurimum accidit. Nempe in fine cuiusque actionis consuetudinisque & uitæ, probantur, muneraque ab hominibus referunt. Magnopere. Sustinebis ne ut ego de his, quæ tu de iniustis, adducam? Dicam equidem. Iusti enim cum ad maturam ætatem peruenierint, ciuitatis muneribus pro arbitrio funguntur: matrimonia quibus cum uoluerint, & dando & accipiendo uicissim ineunt: ac summam quæcunque de illis tu, ego nunc de his affirmo: rursusque de iniustis hominibus assero. Plerique enim ipsorum quamuis ad tempus sua uitia celent: tandem in curriculi calce, quales sunt deprehenduntur: ridiculi prorsus euadunt: & in senio miseri à peregrinis & ciuibus obiurgantur, uerberantur, omnia patiuntur quæ tu aspera esse reuera dicebas. Torquebuntur enim & inurentur. Porro quæcunque ipse commemorabas, audire iterum ex me putato. Sed ut dicebam, uide an sis hæc toleraturus. Perferam equidem: dicis enim quæ decent. Hæc itaque sunt præmia, mercedes & munera, quæ iusto uiro præter ea bona quæ ipsa in se iustitiā cōtinet, à dijs & hominibus tribuuntur. Egregia ualde hæc sunt & certa. At enim hæc & numero & magnitudine nihil sunt, si ad ea comparentur, quæ utrumque defunctum manent. Audienda uero & ista sunt: ut omnia sufficienter quæ utriusque conueniunt, comprehendantur. Dicam uero, non quidem ut iam nimis multa, sed tanquā libentissime audituro. Equidem tibi non Alcyni apologum, sed præstantissimi uiri Eri Armenij, genere Pamphylj, referabo. Qui quum occubisset in prælio, sublatis decimo die cadaueribus cæteris iam corruptis, integer quidem incorrupto corpore repertus fuit: domumque delatus ut sepeliret, duodecima iam ab obitu die, dum pyrae impositus esset, reuixit: & quæ interim uiderat, retulit. Inquit ergo, Postquam anima fuisset à corpore separata, unā cum pluribus quædam in locum dæmonum peruenisse. In quo terræ duos proximos uidit hiatus: duos item alios è conspectu superne in cœli regione conspexit: inter hos uero hiatus iudices sedere: qui postquam animos iudicarunt, iustos quidem ad dexterā supra per cœlum ascendere iubent in aduersa ipsorum parte signa eorum quæ iudicauerint, suspendentes: iniustos contra, ad sinistram infra omnium quæ fecerāt in uita, post tergum signa ferentes. Cum uero ad iudices ipse quoque accessisset, illos aiebat respondisse: redire eum hominibus nuncium de his quæ illic uiderat, oportere: iussisseque illum audire & intueri quæcunque eis in locis fierent, diligenter

Narratio
Eri qui
reuixit

diligenter. Viderat igitur illic per utranq; cœli terræq; portā animas lata sententia abeuntes: per alias item duas, ex terra quidem ascendentes, animas puluere, squalore, macieq; confectas: e cœlo autē alias nitidas descendentes. Videriq; inquit animas undiq; uenientes tanquam longa peregrinatione fatigatas, libenter in prato quod ibi est, tanquam celebri in conuentu recumbere: ac se inuicem quæcunque mutuam notitiā habuerint, salutare: easq; omnes, tam quæ ex terra quā quæ e cœlo conuenissent, sese ultrò citròque de his quæ suis in locis uiderint percontari. sibi que uicissim ad singula respondere: has quidem dolentes ac flentes memoria malorum quæ in præterito sub terris itinere & perpessa sunt & uiderunt. Esse autem iter illud mille annorū. Illas uero quæ de cœlo descenderant, narrare delicias, pulchritudinisq; ingentis spectacula. Multa quidem illa referre, quæ longo ordine recitabat, prolixè nimium narrationis, ô Glauco. Summam uero hanc esse dixit. Quoscuque alijs iniurias intulisse constaret, pœnas singillatim pro quolibet decies reddidisse, id est spatio annorum centum: quasi hæc uitæ humanæ sit meta: ut animæ decuplam iniuriæ darent pœnam. Itaque si qui cædis multorum causā fuerint, ciuitates que & exercitus prodiderint, uel homines in seruitutem egerint, uel alicuius alterius flagitiū & sceleris conscij fuerint, in his omnibus pro quolibet facinore pœnas decuplas pendere. Atque iterum si qui beneficia quædam contulerint, iustitiā que & pietatem coluerint, eadem ratione præmia reportare. De his uero qui statim ac nati sunt decessere, aut breue tempus uixere, quædam parum digna memoria recensabat. Erga deos autem & parentes pios uel impios, & homicidas qui cæde manus proprias polluerunt, maioribus & præmijs & pœnis affectos esse narrabat. Inquit enim se interfuisse, quum alium interrogaret quispiam, ubinam Ardieus magnus esset. Hic autem in quadam Pamphylæ ciuitate tyrannus fuerat, annis iam mille ab isto tempore exactis: qui senem patrem & maiorem natu fratrem occiderat, alia que plura impia scelera perpetrauerat. Interrogatumq; illum aiebat respondisse: Non uenit Ardieus, neque ueniet. O dirum spectaculum. Dum enim egressuri hiatus peteremus, cætera omnia perpessi, illum protinus uidimus, alios que cum eo, omnes ferme tyrannos, inter quos & priuatos nonnullos, qui magna scelera perpetrauerant: quos ascendere iam se propemodum ausos hiatus ille minime permittebat: sed horride mugiebat quotiens aliquis eorum qui uel insanabiles essent, uel nondum purgati, egredi niteretur. Aderant igitur illic feroces quidam uiri aspectu ignei: qui quum mugitum subito perpendissent, hos seorsum rapiébāt, Ardieum scilicet eius que persimiles: manibus que & pedibus & ceruice deuinctis prosternebant eos, excarnificabantq;: & secus uiam quandam ad exteriorem partem raptos, tribulis lacerabant: prætereuntibus indicantes, quam illi ob causam talia paterentur, quod ue in Tartarum proijciendi agitarentur. Vbi quum multa uariaq; eos terrerent, hic pauor uehementissime uexabat: quum in ascensu mugitus excitabatur, quo silente quisque libentissime ascendere uidebatur. Ac pœnas quidem & supplicia huiusmodi recensabat: contra uero beneficia eiusmodi. Quum uero animæ illæ quibus de supra diximus, in prato dies septem requieuerint, oportere eas dicebat octauo surgentes die illinc recedere: & quarto demum die ad locum aliquem peruenire: unde superne per totū cœlum, atque terram extensam uideatur lumen tanquam columna erectum Iris simillimum, clarius tamen ac purius. In id unius diei itinere uenisse: uidisseq; ibi medio in lumine extrema cœlestium ligaminum e cœlo tensa. Esse enim lumen istud cœli uinculum: quemadmodum triremium succincturæ, atque ita circumferentiam omnem esse contentam. Ex apicibus uero suspensum Necessitatis deæ pensum: per quod omnes circuitus peragantur. Cuius fusus quidem & cuspis ex adamante: uerticulum uero ex hoc alijs que generibus mixtum. Cuius natura huiusmodi sit secundum figuram quidem, qualis apud nos cernitur. Animaduertendum tamen ex illius sermone, perinde se habere ac si uno quodam amplo concauoque uerticulo, & per totum sculpto, aliud minus simileq; insertum iaceat: ita congruens, ut plerunque cadi, qui inuicem inseruntur: atque ita tertium & quartum: & alia quatuor. Octo enim illa uerticula esse, insertos inuicem circulos, labia superne ostendentia: dorsum uero minus uerticuli continuum circa fustum efficientia. Fusum uero illum per medium octauum, perq; totum esse traiectū. Primum igitur extimumq; uerticulum labij circulum habere latissimum. Sexti autem secundum,

Tertium

Tertium quarti. Quartum octauum. Quintum septimi. Quinti sextum. Tertij septimum. Octauum uero secundi. Primi item atq; maximi circulum uarium esse. Septimi lucidissimum. Octauum autem uerticuli circulum colorem à septimo irradiante suscipere. Secundi uero ac quinti similes inuicem, illis aliquatulo flauiores. Tertium sane colorem candidissimum possidere. Quartum, subrubeum. Secundum uero sextum albedine superare. Ac fufum quidem totum uolutione simili circumferri: cum uero totum uoluatur, septem interiores circulos motu totius contrario tardius circumuerti. Ex his plane octauum motu rapidissimo agitari. Secundos uero alterum alteri consequenter: septimū, sextum & quintum. Tali uero tertium motu ferri, ut quartum circumuoluere uideatur. Quartum autem tertium, & quintum secundum. Fufum uero in necessitatis genibus circumuerti. Superne præterea cuilibet circulo hæere sirenem unā cum globo delatam, uocem unā tonum unum uidelicet emittentem. Vnam tamen harmoniam ex omnibus octo concinere. Alias autem tres necessitatis filias æquali inuicem interuallo in throno sedere: *Parca* *Parca* bus albis, capite coronato: *Lachesis*, *Clotho*, *Atropos*. Quæ ad sirenem harmoniam cantant. *Lachesis* quidem præterita. Præsentia *Clotho*. *Atropos* uero futura. Et *Clotho* quidem cum matre simul intermissione quadam temporis, dextra manu tangentem fusi extimam circumferentiam circumagere. *Atropos* uero sinistra iterum interiores similiter. *Lachesis* uero denique uicissim utraque manu utrinque tangere. Illuc animas ergo cum uenerint, statim oportere ad *Lachesis* accedere. Vbi illico propheta aliquis primum singulas disponit in ordinem: postea cum ex genibus *Lachesis* sortes, & uitarum exempla susceperit, aliquod sublimè tribunal ascendens sic fatur. Sic hæc *Lachesis*, ò uniduanæ animæ, *Necessitatis* filia dicit: circuitus alterius initium, mortalís ac letiferi generis, non uos dæmon sortietur, sed uos dæmonem eligetis. Qui prior sortem cœperit, prior eligat uitam: cui necessario inhærebit. Virtus inuiolabilis ac libera. Quā prout honorabit quis, aut negliget, ita plus aut minus ex ea possidebit. Eligentis quidem culpa est omnis: deus autem extra culpam. Hæc fatus, sortes super omnes fundit: ex quibus quilibet eam rapit: quæ super ipsum ceciderit. Neq; licet cuiquam quotus ordine sit agnoscere, nisi cum ceperit. Tunc enim duntaxat quotus sit, sortitus intelligit. Post hæc item exempla uitarum coram ipsis in pauimento disponit: multo plura quàm quæ hic ad præsens apparent. Esse uero hominum atq; omnium animalium uitas omniformes asserbat. Tyrannides enim in illis extare: partim perpetuas, partim ad tempus: quæ medio in spacio corruant, in paupertatem delapsæ, exilium & inopiam. Extare & præclarorum uirorum uitas, partim specie, decore, uiribus, certaminibusq; præstantium: partim maiorum profapia & uirtute, nobilium. Et mulierum uitas eodem modo. Animæ uero ordinem & conditionem nõ inesse: eo quod necesse sit, ut aliam uitam eligens conditionis alterius efficiatur. Cætera uero inuicem, partim diuitijs & paupertatibus esse commixta: partim morbis & sanitate: partim istorum medium obtinere. Vbi profecto, ò *Glaucos*, omne hominis consistit periculum. Quamobrem omni studio danda opera est: ut quisque nostrum omissis cæteris disciplinis, hanc quærat assequaturq; pro uiribus disciplinam: per quam & possit & sciat uitam bonam à mala discernere: & quoad fieri potest ex omnibus eligere meliorem: animaduertens quæ nunc diximus omnia, quid cõiuncta inuicem uel disiuncta ad uirtutem uitæ conducant. Necnon intelligat quid pulchritudo cum paupertate uel diuitijs iuncta et quali cum habitu anime, malum operatur uel bonum: quid ue nobilitas ignobilitasue: uita priuata & imperium: robur & imbecillitas: uelox ingenium & tardum: cæteraq; huiusmodi quæ natura circa animam sunt & quæ acquiruntur, inuicem copulata faciunt: ut ex his omnibus singulorum naturam ualeat considerare ad animæ naturam respiciens: & meliorem uitam à deteriori discernere: deteriozem eam appellans quæ iniustiozem animam efficit: potiozem autem, quæ iustiozem: reliqua uero contemnat. Vidimus enim & uiuenti & mortuo electionem hanc optimam esse. Cum hac igitur opinione instar adamantis firma atque rata oportet ad inferos proficisci, ne quis illic diuitias malaq; huiusmodi admiretur: ne ue in tyrannides & alias huiusmodi actiones incidens, multa & insanabilia scelera perpetret: ipseq; rursus deteriora perpetiatur. Imò uero sciat mediam semper istorum omnium missis extremis uitam eligere: & in hac uita & in futura. Ita enim quisq; fit beatissimus. Enim uero qui tunc redijt illinc nuncijs, ostendebat hoc pacto prophetam

phetam in edicto adiecisse: si quis postremus etiã accedit, eligat modo prudenter, cõstanter uiuat, uita occurret expetenda nõ mala. Primus ne oscitanter eligat, ultimus ne desperet. Cũ hæc dixisset, cum cui primo fors obuenerat, ilico inquit properantẽ tyrannidem maximã elegisse: ac propter inscitiam auiditatemq; haud satis singula prius examinasse; & idcirco ignorauisse, quod in ea uita fato decretum erat ut filios suos uoraret, aliãq; mala plurima sustineret. Postea uero ubi per ocium electam uitam considerasset, eiulasse, electionem noxiam deplorantẽ, quod non cauisset quæ propheta prædixerat, neq; se ipsum tanquam malorum causam damnantẽ, sed fortunam dæmonesq; & reliqua omnia potius quàm se ipsum. Fuisse uero illum ex his qui de cœlo descenderãt, qui sane in superiori uita, in ciuitate aliqua moderata uiuerat, uirtutemq; usu quodam, absq; philosophiã tamen studijs exercuerat. Neq; pauciores ex his qui ex alto cadunt, quàm ex alijs, utpote malorum ignaros decipi eligendo. Eorũ uero qui è terra uenerũt, plurimos quia & ipsi calamitatibus laborauerint, & laborantes alios uiderint, haud temere uitam eligere. Quam ob causam, ac etiam propter fortis fortunam, honorũ malorumq; multis animis mutationẽ contingere. Porro si quis semper cum in hanc uitam uenerit, sincere philosophetur, neq; electionis fors ultima ei contingat, eum ex his quæ illinc nunciant apparet, nõ hic solum felicem fore, sed & profectiõẽ hinc illuc, regressiõemq; huc iterũ haud sane terrenã & asperam subiturum, sed lenem atq; cœlestem. Hoc quoq; consideratione dignum spectaculum esse dicebat, quomodo singulã animã uitas singulas eligebat. Miserabile quippe istud, ridiculum, uisũq; mirum, electionẽ scilicet secundum uitę prioris cõsuetudinem, ut plurimum facientes. Animam enim inquit, quæ olim Orpei fuerat uidisse, cygni uitam odio muliebris generis eligentem: nolentẽ uidelicet ex mulieribus à quibus occisus fuerat, nasci: Thamis uero philomenæ. Cygnũ etiam conspexisse ad humanæ uitæ electionem conuersum, aliãq; musica animalia, ut consentaneum est, similiter. Quandam etiam, cum oblata sortes essent, leonis elegisse uitam: hanc uero Aiã Telamonij fuisse dicebat, detestantem homines quoties iudicij illius, ubi pro armis cum Vlyxe contendit, in mentẽ uenisset. Post hunc Agamemnonis animã propter ærumnas, odio humani generis uitam aquilæ asciiuisse. Atalantes autem animam, cui media quædam fors contigerat; intuitam dixit quàm maximis honoribus uir athleta afficiatur, continere se non potuisse quin uitam athletæ eligeret. Animam deinde Epei Panopeensis ad artificiosæ mulieris naturam protinus migrasse. Longe uero inter nouissimas ridiculosi Therisitidis animam si miã induisse. Casu uero, Vlyssis animæ sortem ultimam contigisse. Quocirca & ad eligendum ultimam aduenisse dicebat. Præteritorũ autem laborũ memoria, ab ambitione cessantem, diũq; prius quàm eligeret circumeuntem, quæsiisse priuati hominis minimeq; curiosi uitam. Eamq; uix tandem alicubi iacentẽ & ab alijs neglectam reperisse, dixissetq; non aliam se uitam electuram fuisse, etiam si sortem primã naãta esset: quare uitam illam libenter fuisse complexam. Ex feris item alijs in homines transire animas assererat, & inuicem commutari: iniustas quidem in feras agrestes: iustas autem mansuetorum animalium uitam capessere, atq; omnes hunc in modum confici mixtiones. Cum uitas, omnes animæ gradatim, ut fors dederat, elegissent, longo ordine ad Lachesim accessisse narrabat. Lachesim uero cuiq; dæmonem quem ceperat quæq; ipsius uitæ custodem præscripsisse, electorumq; operum executorem. hunc in primis ad Clotho animã ducere, & sub illius manu reuolutioneq; & uertigine fusi, approbare quam sortitus fortunam elegerat. Hanc ubi tetigit, mox hinc ad Atropon nentem, quæ immutabilia stamina reddat. Illinc postea propere Necessitatis thronũ adire: per quẽ cum transierint omnes, sub uehementi calore & æstu in campum Letheum proficisci, arboribus & omnibus quæcunq; terra nascuntur, penitus destitutum. Recumbere igitur ipsas aduentante nocte iuxta Amelitam flumen dicebat: cuius aquam uas nullum contineat. Atq; ipsius aquæ bibere aliquantum cuiq; necessarium. Eos autem qui prudentiam ducem non habent, ultra quàm deceat bibere. Semper uero bibentem omnium obliuisci. Vbi uero ad mediã noctem dormierint, subito tonitru & terræmotu excitos repente alium aliõ sursum ad generationem confluere stellarum instar proficientes. Se uero flumine ex illo potare prohibitum fuisse narrabat. Quomodo aut in corpus redierit, ignorare: sed cum diluculo subito circũspiceret, se ipsum pyræ impositum animaduertisse. Atq; ita ô Glaucõ, seruata est fabula, neq; perijs, nosq;